

دوره هشتم تقنینیه

جلسه ۱۰۶

صورت مشروح

مذاکرات مجلس

(بدون مذاکرات قبل از دستور)

۵ مهر ماه ۱۳۱۱ - ۲۵ جمادی الاولی ۱۳۵۱

قیمت اشتراك سالیانه ۱۰۰۰ ریال
 خارجیه ۱۲۰۰ ریال
 نك شماره : يك ریال

مطبعه مجلس

۵۱۱۱

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز سه شنبه پنجم مهر ماه ۱۳۱۱ هـ (۲۵ جدی الاول ۱۳۵۱)

فهرست مذاکرات

- (۱) تصویب صورت مجلس
 (۲) تقدیم یک فقره لایحه از طرف آقای معاون وزارت راه و معالجات بانک ایران
 (۳) شور و تصویب لایحه اعتبارمخارج ساختمان ابنه سیان - ساری و تصویب آن
 (۴) تقدیم سه فقره لایحه از طرف آقای وزیر راه
- (۵) شور و تصویب لایحه تمدید رواج مسکوک سابق و تکمیل مسکوک جدید
 (۶) شور و لایحه تجدید استخدام ملین فرانسوی
 (۷) شور و تصویب لایحه واگذاری ابنی از فراه غامبه به مؤسسات اداره کل صناعت
 (۸) موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

جلسه يك ساعت و ربع قبل از ظهر برباست آقای دادگر تشکیل کردید

صورت مجلس روز سه شنبه بیست و نهم شهریور ماه را آقای مؤید احمدی (مثنی) قرائت نمودند

۱ - تصویب صورت مجلس

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟ (انتهای شد)

صورت مجلس تصویب شد. آقای معاون وزارت راه

۲ - تقدیم یک فقره لایحه از طرف معاون وزارت معالجات بانک ایران

معاون وزارت معالجات بانک ایران - لایحه ایست

راجع به وصول مطالبات بانک ایران که تقدیم میشود.

۳ - شور و تصویب لایحه اعتبار مخارج ساختمان ابنه سیان ساری و تصویب آن

رئیس - خبر کبیرین بود چه راجع بکارخانه صنعت سازی و مخارج ساختمان ابنیه آن مطرح است.

خبر کبیرین

لایحه نمره ۱۱۸۴۳ دولت راجع بمخارج ساختمان ابنیه

* عین مذاکرات مشروح یکصد و شصت و شش جلسه از دوره هشتم تقابلیه (مطابق قانون ۱۳۰۸ از ۱۳۰۸)

دائرة تنه نویسی و تحریر صورت مجلس

* اسامی غالبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده:

غالبین با اجازه - آقایان: دبستانی - امیر ابراهیمی - اشتیانی - حبیبی

غالبین بی اجازه - آقایان: تیمورتاش - دکتر امیر اعلم - هرقی - میرزا سادقخان اکبر - عالیخان - دکتر شیخ

مغاری - ملکزاده آملی - امیر تیمور - اجاز - رهنا - دکتر سیدی - ذوق - مزملی - فراگوزلو - فرام

دیرآمدگان بی اجازه - آقایان: بیات - حاج حسین آقانهروی - لاری - مسعود قاضی

کارخانه سیمان سازی و حقوق مهندسين و متخصصين خارجي کارخانه زرمور را گيريم - بودجه تحت شور و مطالعه فرارداه نظر بنويسماني که از طرف آقای معاون وزارت طرق داده شد بالايجه پيشنهادي موافقت و باسلامتی که بعمل آمده بود خبر آن تقديم ميشود .

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مالي اجازه ميدهد که مبلغ ۳۸۶۱۲۰ ريال اضافه بر اعتبار مصوب ۲۸ اسفند ۱۳۱۰ از محل وجوه انحصار قند و شکر در سال جاری ۱۳۱۱ برای ساختمان آبنيه کارخانه سیمان سازی و قيمت ارانی آن و حقوق مهندسين و متخصصين خارجي برای سوار کردن ماشين ها و امور ساختماني کارخانه و خريد بکستگاه لاورانوار و خريد خط آهن کوچک و غيره و ساير مخارج اداره کارخانه مزبوره بوزارت طرق بپردازد .

رئيس - آقای وحی

روحی - در خاطر دارم چندی قبل بنده اينجا در خصوص سیمان از آقای رئيس کل شتاعت توشیحانی خواستم و در آن موقع کوبا اطلاعاشان کتر از حالا بود که شخصاً دفاع ميفرماید و موکول داشتند باینکه با وزارت طرق است و من اطلاعاتی که دارم از خارج است ولی البته سمیت يك چیزی است که امروز در مملکت احساس شده است ضرورتش مخصوصاً از نظر پیشرفت کار راه آهن و ساختمان و ساير جهات دیگر - بنده ميخواستم بدانم که اعتبار ساختمان سابق چقدر بوده است و چقدر خرج کرده اند و امروز اسلاً ميخواهم بدانم کارخانه سمت سازی چگونه صورتی دارد و تا کی ما ميتوانيم به بينيم که در این عجلت اين کارخانه جهت سمیت ميدهد و ناچه وقت ميشود عمل بکند که ما از سمیت کارخانه های خارجي ميتوانيم شوم و آيا اين کارخانه ميقتدر سمیت ميدهد که وزارت طرق احتياج دارد و لازم دارد يا بیش از آن يا ساير مردم هم ميتوانند استفاده کنند يا خير ؟ بنده ميل داشتم در این موارد توشیحانی بدهند که هم آقایان نمابندگ ان محترم

همکاران بنده مستحضر شوندم هم ساير مردم در اینجا احداث اين کارخانه اطلاعات بيشتري بييدا کنند(موضوع است) رئيس کل اداره صناعات (افرنخ) - در موضوع کارخانه سيمين منظور که سابقاً هم عرض کردم اين موضوع از نظر نظر احتياجيات راه آهن يا وزارت طرق است و بنده از نقطه نظر همکاري توشیحانی بمرض مبارک آقایان ميرسم - برای کارخانه سيمين يك ميليون اعتبار تصويب شده است (برای خريد و حمل کارخانه) و اقدام هم شده است ولی ساختمان کارخانه سيمين از نقطه نظر فني قابل تطبيق با ساير کارخانه هائی که صنايع امروزه دنيا اجازه ميدهند نيست و بايد تصديق کرد که بنای اين کارخانه که يکی از شکل زير آبنيه است که از نظر نظر تکنیک بايد ساخته شود اينچون وزارت طرق معنی يا کميابائی که صلاحيت اينکه مير کارخانه را ايجاد کنند دارند مذاکره کرد مکانيزم زياده کرد و بالاخره بطور متناصف بکمپانی زميت شوکر و آگار کرد برای آبنيه آن هم ۵۳۸ هزار تومان برآورد شد و آنکه در اين لايحه استعفا شده است تصويب شود و لذت

در ۱۳۱۲ اين کارخانه تمام خواهد شد و ميتواند محصول بدهد مقدار محصول آهم از احتياجيات راه آهن زيادتر است و تا اندازه ای ساير احتياجيات ما را هم مرتفع خواهد نمود

رئيس - آقای طباطبائی ديا

طباطبائی ديا - بنده با ماده واحده موافقم . ان سیمان سازی از جمله چيز هائی است که در مملکت نهايت زرمور دارد ولی از محل قند و شکر که مي شده است بنده نظری دارم و ميخواستم يك توشیح بدهند . قانون انحصار قند و چي عجلت منحصر است مستقيماً بمسلله راه آهن حالا اين مسئله سیمان سازی ممکن است گفته شود که اينهم از جمله احتياجيات است که راه آهن دارد و هميشه برای راه آهن لازم است و آن ارتباط دارد ولی يك احتياجياتی است که اهم است حقيقه و ممکن است بصرف راه آهن برسد و از نظر ديگری هم مصرف آن بشود ولی اين محل را اينطور تصحيح دادن و محل انحصار قند و چای را نسبت بايقلي

چيزهای که ممکن است يك احتياجيات دوری داشته باشند نخصيص بدهند تا اين را بنده يك قدری مغالطت دارم و ميخواستم توشیح بدهند که آيا با آن قانون انحصار قند و چي اين مسئله عذقت دارد يا ندارد ؟

مخير کميسيون بودجه (دکتر ظاهری) - اين قانون فرع يك قانون ديگری است که مجلس شورای ملی اجازه داده است که اسلا کارخانه سمت را بخردن از همين محل انحصار قند و شکر و آن يك قانون علجده است که مجلس اجازه داده که از يول انحصار قند و شکر کارخانه سمت سازی بخردن دليلش هم اين است که اين مصالحی است که فوق العاده برای راه آهن زرمور دارد و حالا لازم است که از خارج وارد کند و ارتباطش با راه آهن از اين نقطه نظر است و چون مجلس تصويب کرده است که از يول انحصار قند و شکر اين کارخانه سیمان خريده شود حالا مرحله دومش است که برای اداره کردن کارخانه و برای خريد زمين و سوار کردن ماشين يك مخارجی می خواهد بکنند که حالا اجازه می خواهد از مجلس ارتباطش هم همان است که عرض کردم يك مصالحی است که فوق العاده برای مصرف راه آهن ضرورت دارد و حالا سالی ميليونی بايد دولت از خارجه وارد کند از برای دفع احتياج از وارد کردن از خارجه تصحيح گرفته اند که در خود مملکت تأسيس اين کارخانه بشود و اين لايحه را تقديم کرده اند . رئيس - آقای رهنما .

رهنما - بطورم از مذاکره در اينجا سؤالی بود که از آقای رئيس محترم کرم شتاعت میخواستم بکنم اين موضوع ساختمان کارخانه سیمان سازی یکی از مسائل خيل مهمی است که خيلي مورد گفتگو و مذاکره واقع شده است و مدتی است که کارخانه را آوردند و سوار کردن و نقشه اش را کشيدند درستش کردند جايش را عرض کنم که تعيين کردند درجراند در افواه و درميان مردم گفتگوهای زيادی در اين موضوع است . بنده از

اطلاعات زيادی که بخود من رسیده است می خواهم اينجا چيزی عرض کنم ولی بطور خصوصي چند روز قبل بيکی از آقایان وزراء عرض کردم و حالا هم بخود آقای رئيس کل شتاعت عرض ميکنم و اصل اين فني را می خواهم بنده بدانم که اطلاعات خود ايشان راجع باين کارخانه چقدر است ؟ اولاً اينکارخانه چقدر سمیت ميدهد در روز و مصرف زغال سنگ اين کارخانه چقدر است ؟ احتياجياتی که شهر طهران سمیت دارد چقدر است ؟ اطراف طهران دارد چقدر است ؟ بچه قيمت سیمان در طهران تمام ميشود ؟ برای اينکه ممکن است يك کارخانه هم وارد کنند بکند قيمتی تمام بشود که امثالش چيکس هم نخرد اينها يك اطلاعات بيدي است باک قدمتانی است برای کارخانه ميخواهد صرفه بدهد بيک اعتباری . والا حق کديک بيقدره امساک کند . بنده آن آفتابها را که شتيدم عرض ميکنم که اول چه شکلی بود و بگی دادند و آن ايطاليائی چه کرده است و چقدر بيعانه دادند اينها را خودشان بهتر ميدانند من عرض نمی کنم . مثلاً ما شتيديم که اين کارخانه قلی روزی ۱۰۰ تن سيميد خوروار سمیت ميدهد عرض کردم فقط بنده خواستم خيلي ساده حقيقه اين اطلاعات را بما بدهند برای اينکه ما مختلف شتيديم . عرض کردم ميگويد اين کارخانه روزی صد تن که سيميد خوروار باشد سمیت ميدهد و باز شتيديم که روزی ۱۲۰ خوروار مصرف قفال سنگ دارد اينها يك چيز هائی است که خود آقای رئيس شتاعت بايد بداند آيا اينطور است روزی ۱۲۰ خوروار زغال سنگ ميخواهد وسيد خوروار سمیت ميدهد ؟ اينها يك اطلاعاتی است که لازم است بنمايندگان داده شود عرض کردم يك چيز هائی گفته ميشود لاد اينها را يك کسی که بين گفته است بديگری هم گفته است . بديگری هم گفته است و بالاخره اگر يك حساب غلطی است اين حسابی که مردم می کنند و گفته ميشود اين حسابها غلط بود بهتر است توشیح بدهند تا معلوم بشود و کره بالاخره معلوم نميشود که ما بچه های ميبدم

بالاخره کارخانه در چه حال است آقا؟ يك قسمت هر اينكه اصل ساختمانها را ميخواهم ببينم بكي كنگرانت ميخواهند بدهند يا خودشان ميزانند و در صورت كنگرانت آيا طرف بتهمدات خودش وفا مي كند و فردا باز مجبور نيستند بيقه اين مرد را بچسبند و مجبور شوند كمك نظليه را بخوانند كه بينفادش نوي مجبس تا بالاخره بتهمدات خودش وفا بكنند مثل آن يك بغر ابطالاني كه وارد اين كار بود و مجبم بلارا برشرد در آورده تا يانه ۴ ما خيال ميكنيم كه هر فرنگي يك تهمدتي كرد ديگر تكلف ندارد و فقط ايراني بد بخت است كه بايشي قانون و مجازات و جرم و تهمدت وسند نوشته و ضامن همه درباره او باشد بعد هم بقران قسم بخورد و بحضرت عباس قسم بخورد و بالاخره يك امتناضي سر او در ميآوريم (سر بكنفر ايراني) ولي سر بكنفر فرنگي كه ميشود وقتي كه يك نفر فرنگي مي آيد اينجا قوري چهل هزار تومان آواس بهش ميدهيم و ميكنند قوري هر كاري كه دلس ميخواهد بكنند بعد هم مجبور ميشوند كه بقاتل را بچسبند و بيندازيم نوي مجبس نظليه و پولها را ازش پس بگيريم در اين قسمت هم توضيح بدهند كه آيا با اطمينان هاي كاملتي بيديا كردماند يا نه؟ براي اينكه تمام نمايندگان و بلكه تمام عناصر فكتور اين مملكت اهميت اين نكته را حس کرده اند و ميديانند كه مسئله سنتت سازي يك چيز مهسي است براي مملكت و براي عمران و ساختمان وآبادي مملكت و نهايت موافقت هم در اين قدمهائي كه بر داشته ميشود دارند و مخصوصاً با آن حرارتي كه آقي و ويس كل صناعت در اين قسمتها دارند موافقت هم ميكنند ولي اينها من باب تذكر است كه يك قسمت از اينها اگر كه دروغ است توضيح بدهند كه تكذيب شود تا مسئله در فكتور عومومي روشن شود و بلكه قسمت ديگرش هم اگر راست است توضيح بدهند و بيقه اطلاعات را بنده در اينجا صلاح بديانم عرض كنم و بخود آقاي ويس كل صناعت عرض خواهم كرد كه اشعار الله متعالي وظيفه كه در مقابل منافع و مصالح مملكت دارند عمل كنند. (صحيح است)

ريس كل صناعت - فرمايشات آقا را بنده مي فرماید بدو قسمت تقسيم كنم
پوهري - شما هميشه مطالب را تقسيم ميكنيد (خنده نمايندگان)
ريس كل صناعت - يك قسمه را چنانچه در ابتدا عرض كردم از وظائف اداره طرقت است بنده شايد غير محاط نيستم بكارهاي وزارت طرقت و نظر باینكه آقي كير وزارت طرقت كنگال داشتند در نظر همكاري بنده قبول كرد كه بجاي ايشان مدافع باشم ولي يك قسمت ديگر را الاملا دارم بعرض شان خواهم رسانيد كارخانه سين همطور كه فرمودند شايد سابقاً يك اختلاف نظري بوده است ولي قزاق در اين باب دولت كه مراقبتش را کرده است و با ما بچسبند كيهاني مذاكرات کرده و بالاخره يكيهاني زمين توكو كنگرانت داده شده و آن قسمت تكنيكش را كيهاني خواهد كرد و بموجب كنگرانتی كه هست بچسبند چو دفعه خاطري نيست وكلاً بنفع مملكت تمام خواهد شد قسمت اينكه فرمودند راجع بخوراك كارخانه اين چنان وظائف خود بنده است عرض ميكنم كارخانه سين مال در سال چهار و هفت هزار خوراك احتياج بذغال سنگ است و تصديق مي فرمايد كه اين مقدار ذغال سنگ البته چيز كمی نيست و از اين جهت است كه بنده در ابتدايي سال ۱۳۱۶ استعفا كردم از حيث دولت و ۱۵۰ هزار تومان مجلس شوراي ملي تصويب فرمودند براي ما شين ماه سن ذغال سنگ شمشك كه لازم است و كمند ما كه كيهاني در مختلف مذاكره كردم و اعلان مناقشه دادم با كل هم نشد كه كماند هم دادم الا آن هم شروع كردم بمقتضات اينها كه براي سوار كردن ماشين آلات شمشك لازم است و مهندس هم وقتند و شروع كرداند بنده اميدوار هستم كه احتياجيات ذغال سنگ را در سال ۱۳۱۳ بترام طوي سوزاوي - سوزوي غراسلي - كارزوي - ليواني - ماشيناي ديا - همراز - اقبال - ليوبي - سوزو - ديكر طرقتي بنگار - درياي - زودي - ميروا محمدسين نواب - دلوو - دهستان - مزفرجيري - آندوناطرعي - پوهري - استنزلده - ميهدي - آقا سيد محمدعبيد - امير دولتشاي - اجبار - ملك مدني - آقا سيد كلتم مودي - آقا سيد مرتضی لوف - هري - طيلان اعظمزنگ - مجيبعليرزا دولتشاي - حبيبي - تريت - ميرزا محمدخان و آقاي سيد ساجديان - بيرزبانس - ايزدي

تاين همراهد كرد شايد يك مقداري هم اضافه باشد و بنده بنيه تقصمائي را كه سوال فرمودند همانطور كه فرمودند بند حضور خودشان عرض خواهم كرد.
ويس - كنگال ديگري نيست؟ (اظهار تي نشد) **راي ميگيريم** باورقه آقايي كه موافقتد ورقه سفيد خواهند داد (اخذ و استخراج آراء بعد آمده و هفتاد و هفت ورقه سفيد شمرده شد)
ويس - عده حاضر در موقع اعلام رأي ۹۲ نفر با كترت ۷۷ رأي تصويب شد.
قديم به فتره لايحه از طرف آقاي وزير ماليه
ويس - آقاي وزير ماليه فرمايش داشتيد؟
وزير ماليه (آقاي تقي زاده) - بنده سه تا لايحه دارم كه تقديم مجلس ميكنم يكي راجع بطرز تعقيب مرتكبين و وصول جرائم قاچاق و اجناس دخانيه است و اين تفصيل اين است كه در قانون انحمار نريك كه بيجلس پيشنهاد كردم اين تفصيل جرائم قانوني و اينها را نوشته بودم بعد اين خيالي تاخير شد و مال انحمار دخانيات آمد و ما لزوماً بر راديشم آراور كاشتيم نوي انحمار دخانيات يعني بخوشاينم در كيكي نوشيديم و در آن ديگري هم نوشيديم كه مثل آن يكي خواهد بود ولي اين طول كشيده و انحمار نريك قبلاً مطرح شد و نسبت بانجاس دخانيه سهو شد يعني فراموش شد كه اين كار را بكنند اين لايحه راجع باين قسمت است كه تقديم ميشود.
يك لايحه ديگري دارم راجع بارانشي وايينه دولت است كه در شهرها و اطراف هست و اينها واضح است كه

همهائي مورد احتياج دولت نيست آقايان ميدانند كه يك قسمتي از اين چيزها را تكليش را قانون معين كرده است مثل حصار خندق و حريم خندق و اينها كه مال بلديه است يك قسمت ديگري هم هست كه مال دولت است و در اختيار دولت است ولي اجازه گرفته است از مجلس كه بيايد با بدهد اما كار لازم ندانسته باشد. يعني اگر لازم داشته باشد ويخواهد بيهدهد و اگر هم نخواهد بكنشرفاني دارد كه بايد از بيوه زوراء بگذرد و بعد بدهند. حالا در اغلب شهرها اين مطلب پيش آمده است مخصوصاً در نهر مشهد كه مشغول اصلاح آن ميشايند و آقايان ميدانند كه بموجب قانون مصوب هفتاد و يانه ۱۳۰۹ بنا بر اين شده خود دولت يعني اينه و اراضي را كسك لاايش نيست مقداري از آنرا ميتواند بيلديها بدهد مقداري را هم ميتواند تبديل كند بعمارت و ساختمان كند براي عمارات دولتي كه خوش لازم دارد الا آن دولت سالي دويست سيصد هزار تومان بتحقيق نماند عرض كنم كرايه ميدهد اين براي اين است كه آنچه لازم است براي ادارات دولتي نگاه دارد تبديل كند و بايش را بدهد بيلديهها يك لايحه ديگري هم هست كه نمتي دو فوريت کرده ام و بين دارم كه همه آقايان هم علاقه مند هستند و موافقت خواهند فرمود و اجازه خواهند فرمود كه فوراً مطرح شود و تصويب شده و آن راجع است بتعديت اعتبار پول فران و تيكل يمي در اول قانون وقتيكه قانون وضع شد تصور ميرفت (البته آنوقت حساب صحيح و درست نشده بود) كه شرايطه تبديل خيل نمي تواند

اسامي رأي دهندگان - آقايان: دكتور ملك زاده - مولوي - دكتور طهرمي - حيدري - روسي - لاريجني - دكتور حقان ميرسياده - بهدائي - دبيرسوري - قسطلبيخان مختار - فتوح - ابروالتان خان پريتا - دويري - اقمي - غوايي - چيه تيجان اميرسينجان مختاري - محمدتقيان احمد - مصدري - كنگ - فرازگوزل - وهاب زاده - مقدم - عده مجيبعليرزا دولتشاي - يات ماموكر مؤيد اهدى - نيت الاملائي - امير طاهري - حكمت - فرازگوزل - وهاب زاده - مقدم - عده مجيبعليرزا دولتشاي - يات ماموكر مغيررغمد - ميرزا فتح الله خان فروزي - فرعي - منفي - حلاجيخان ملك - مرتضيقليخان يات - اسدي - ديكر طرقتي - طوي سوزاوي - سوزوي غراسلي - كارزوي - ليواني - ماشيناي ديا - همراز - اقبال - ليوبي - سوزو - ديكر طرقتي بنگار - درياي - زودي - ميروا محمدسين نواب - دلوو - دهستان - مزفرجيري - آندوناطرعي - پوهري - استنزلده - ميهدي - آقا سيد محمدعبيد - امير دولتشاي - اجبار - ملك مدني - آقا سيد كلتم مودي - آقا سيد مرتضی لوف - هري - طيلان اعظمزنگ - مجيبعليرزا دولتشاي - حبيبي - تريت - ميرزا محمدخان و آقاي سيد ساجديان - بيرزبانس - ايزدي

کار کند و شش ماه مدت گذاشتند در همانوقت هم بهمنیا کمان میگردند که در یک سال مثلا باید بشود حالا که ضرابخانه خوب برای اقتضای است و حد اعلائی نقدش را عدل میکند و خیلی هم پول شرب میکند ممالک وقتی حساب شد قریب چهل یا پنجاه میلیون تومان یا چهارصد و پانصد میلیون ریال پول قران در مملکت رایج بود و این را در ظرف شش ماه و یک سال نمی تواند تمام کنند اول خواستیم باز مدتی برایش بگذاریم که تمهید بشود بعد گفتیم تا وقتیکه تمام بشود همچو صلاح دانسته شد که ضرابخانه همیشه کار می کند و اگر ضرابخانه بفرستند سمرقند از آنجا بیرون نمی آید و ضرب جدید میشود پس بتدریج و خود بخود و با این ترتیب این پولهای کهنه تمام خواهد شد (صبح است) برای پول نیکل هم ما محتاج هستیم اگر چه یکقدری مایول نیکل جدید در ابتدا شرب کردم پنجصد تناری که یکشاهی باشد و ده دیناری که صد دینار با دو شاهی قدیم باشد ولی شاید ۲۸۰ یا ۲۹۰ هزار تومان معادل مایونگ قدیم داریم که زویش ۵۰ دینار با صد دینار نوشته شده است و آن مقدار اولی را که عرض کردم ما سفارش داریم عدد و مبلغ کمی است برای اینکه هر ریالی بیست تاش مطابق آن ترتیب یک پولی میشد و کمتر احتیاج داشتیم ولی حالا همان ترتیب اگر بخواهیم باندازه پول نیکل سابق پول نیکل جدید داشته باشیم در جریان معاملات باید معادل آنچه داریم سه چهار برابرش را بفرنگستان سفارش بدهیم که بیازند این جا هم نمیشود ساخت و ما هم ندبخواهیم سفارش بدهیم میخواهیم همان نیکل های قدیم را بجران بیندازیم منتهی پنججاه دیناری را اسمش را بگذاریم پنجصد تناری و صد دیناری را بگوئیم ده دیناری (صبح است) این است که نمی میکند تصویب بفرمائید

دشمنی - این در حقیقت تغییر اسم است

نمایندگان - صبح است. بسیار خوب است

۵- شور و تصویب لایحه تمهید رواج مسکوکات سابق
تکمیل مسکوکات جدید
رئیس - لایحه قرائت میشود.
 ساحت محترم مجلس شورای ملی
 در ماده ۴ قانون اصلاح قانون واحد مقیاس پول مصوب ۲۹ اسفند ۱۳۱۰ مقررات که از تاریخ اول فروردین تا اول مهرماه ۱۳۱۱ مال بقران فرموده است که دینار مسکوک نیکل رایج فعلی مساوی با یکریال قریه بود و در صورت تقاضا باید فوراً از طرف بانک ملی تبدیل و مسکوک جدید بشود ولی پس از اول مهر ماه ۱۳۱۱ مسکوکات قریه قرانی و مسکوکات نیکلی فقط قیمت قریه از طرف دولت پذیرفته خواهند شد.
 نظر بدانکه پولهای قرانی که فعلاً در مملکت رایج است مقدار کمی است و در هر حال کمتر از چهار صد میلیون نباید باشد و در مدت مصرحه در قانون مقدور نبوده است که قرانهای مذکور تجدید شرب شده و بریال میلگردد و از طرف دیگر در موقعیکه شرت هتند و پنجاه هزار ریال مسکوک نیکل بخارچه سفارش داده شد در نظر بود که هر بیست ریال یک پولی باشد و لهذا مبلغ مذکور برای جانشین شدن تمام مسکوک نیکلی که فعلاً در جریان است کافی نخواهد بود و نظر با احتیاجات مملکت معادله میلیون ریال دیگر مسکوک نیکل ضرورت خواهد داشت ولی برای اینکه محتاج سفارش جدید بممالک خارجه ننویس در نظر گرفته شد که پولهای نیکل سابق را از قرار هر صد دیناری بجای ده دینار جدید و هر پنجاه دیناری بجای پنج دینار جدید قانوناً معتبر شناخته و همین نحو بروج و جریان گذاشته شود بنا بر این در ماده ذیلآ بقره دو فوریت پیشهاد نموده استندهی تصویب دارد:
 ماده اول - مدتی که در ماده ۳ و ۴ قانون اصلاح پول مصوب ۲۹ اسفند ۱۳۱۰ برای اعتبار پول قران مین شده تا موقع تکمیل تبدیل پولهای شرب قران بیول جدید تمهید میشود.
 ماده دوم - پولهای نیکل سابق هر پنجاه دینار قدیم

بجای پنج دینار جدید و هر صد دینار قدیم بجای ده دینار جدید رایج و معتبر خواهد بود.
رئیس - فوریت اول مطرح است (عده از نمایندگان - مخالفی نیست رأی بگیری) آقایانیکه با فوریت اول موافقت قیام فرمائید.
(اکثر نمایندگان قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. فوریت دوم مطرح است. اینهم مخالفی ندارد؟ (گفتند: خیر) آقایانیکه با فوریت دوم موافقت قیام فرمائید.
(عده زیادی قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. مذاکره در کلباست.
 عده از نمایندگان - مخالفی ندارد. رأی
رئیس - آقای دینا فرمائید داشتید.
عبدالحسن خان دینا - بنده عرضی نداشتم
طباطبائی دینا - بنده اجازه خواسته بودم عرض کنم که بنده عقیده ام این است که در اینجا نوشته شده است در موقع تکمیل پولهای جدید اگر یک مدت معینی تعیین نمیشد بهتر بود...
 عده از نمایندگان - این قسمت را که وزیر مالیه توضیح داد.
طباطبائی دینا - وارو یک مدت طولانی باشد و الا بدون مدت خیلی مبهم و مجمل است و معلوم نیست که کی خواهد بود.
 بعضی از نمایندگان - لازم نیست آقای **وزیر مالیه** - عرض کردم که ضرابخانه بسته بود، کاه باز بود و کاه بسته یا بانک ملی داشتیم لازم بود یک همچو چیزی ولی وقتی که ضرابخانه دار است و هر روز کار میکند و حالا از روز دوازده هزار تومان چهارده هزار تومان و یازده هزار تومان و بیست هزار تومان کار میکند و روز بروز بیشتر است که حالا در حدود روزی بیست و شش هزار تومان و بیست و هشت هزار تومان که دوپست و هشتاد هزار ریال و دوپست و شصت هزار ریال باشد شرب میکند و هر روز هم شرب میکند و آنچه پول هم

که به بانک می رود دیگر بیرون نمی آید اورا فوراً می فرستد ضرابخانه و جدیدش را دروغ نمی میدهند خود بخود این منظورشان حاصل خواهد شد (صبح است) طباطبائی دینا - صبح است.
رئیس - آقایانی که با ورود درشور و اده واقف دارند قیام فرمائید
(اغاب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. ماده اول قرائت میشود:
 ماده اول - مدتیکه در ماده ۳ و ۴ قانون اصلاح قانون پول مصوب ۲۹ اسفند ۱۳۱۰ برای اعتبار پول قران مین شده تا موقع تکمیل تبدیل شرب پولهای قران پول جدید تمهید می شود.
رئیس - انگلی نیست؟ (خیر) آقایانیکه با ماده اول موافقت دارند قیام فرمائید
(اغاب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. ماده دوم قرائت میشود:
 ماده دوم - پولهای نیکل سابق هر پنجاه دیناری قدیم بجای پنج دینار جدید و هر صد دیناری قدیم بجای ده دینار جدید رایج و معتبر خواهد بود
رئیس - در ماده دوم انگلی نیست؟ آقای قیام فرمائید
فهیومی - بنده عقیده ام این است بنویسند پنجاه دیناری قدیم بجای پنج دینار جدید و همینطور صد دیناری قدیم بجای ده دیناری جدید یعنی پنجاه دیناری و صد دیناری صبح است.
وزیر مالیه - اسلشن هم همینطور بوده خود بنده هم پنجاه دیناری و صد دیناری نوشته بودم شاید در مابین این اشتباه شده
رئیس - رأی بگیری. ماده دوم با این اصلاح مختصر موافقت قیام فرمائید
(اکثر قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. مذاکره در کلباست
فهیومی - اجازه بفرمائید
رئیس - بفرمائید

فهرمی - بنده در اینموقع...خواستم يك مطلبی را تذکراً عرض کنم چون خیلی از پولهای کاغذی ما فلان پنج ریالی است و از حیث پول خورد دولتی و دیگرانی در مینقیه هستند پولهای قرمه هم مثل مقداری پنج ریالی که می شود را که حیث پول خورد در مینقیه هستی حالا که شرایطها را می کند خوبست دستور بدهند که مقداری در پولی و یک ریالی که بکنند

وزیر مالیه - بنده منظور آقای فهرمی را ملتفت نشدم برای چه از ایات يك قرانی و دولتی در مینقیه باشند خود يك قرانی و دولتی که يك ریالی و در پولی باشد که الان راجع است از بین گرفت است تنها يك نسیبتش ریالی است اما راجع به اسکاس پنج ریالی که فرمودند اینها اصلاً منطبق صحیحی ندارد بدوئی این طبع شد که بتایود هرست ریالی يك پولی ملا باشد يك مقداری که جزو آن ۹۰ میلیون ریالی پنج ریالی چاپ شده است ولی در تمام سفارشات چند دیگر دستور ندادیم که حالا رسیده است بمقدار ۱۱۷ میلیون ریالی و يك مقدار دیگری هم میرسد که آقایان میسوقند جمعاً میرسد به ۳۴۰ میلیون ریالی و دیگر ما پنج ریالی نداریم و یک مدتی هم که زیاد شد علتش این بود که آن پنج ریالی های سابق در قران نوده بودند و اسکاس جدید هم رسیده بود و هر کس می آمد اسکاس پنج ریالی بهش میدادند ولی بدعا خواهد دید که اصلاً پنج ریالی نیست باین پولها نادی می شود و کم می شود.

رئیس - آقایانیکه با مجوع لایحه موافقت دارند.

قائم فرمائید
(اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. قبل از اینکه بگر های دیگر شروع کنیم بنده توجه آقایان را یک مطلب لازمی جلب میکنم و این است که پنجشنبه ۱۴ مهر است و مقادیر است باروژی که با یستی هیئت ربه و کسب و معاشه تجدید انتخاب شوند و قبلاً یک مقداری از زمانها برای این کار داخلی خودمان لازم داریم اهتمام آقایان را جلب میکنم باینکه امروز یکقدری مدد فرمایند که کارهای جاری

تمام شود و سینه آئیندهم ازارول وقت صرف وقت فرمایند که کارهای جاری تمام شود
۶ - فور و تصویب لایحه استقامت معلمان فرانسوی
رئیس - خبر که سیون بودجه راجع به معلمان استقامت پنج قر معلم فرانسوی قرائت می شود:
خبر کمیسیون

لایحه نمره ۲۰۶۱ دولت راجع به تجدید استقامت پنج قر از معلمان فرانسوی مدارس متوسطه و همچنین استقامت یکقر دیگر از اتباع فرانسه علاوه بر پنج قر فوق در کمیسیون بودجه با حضور نمایندگان دولت مطرح و بالاخره با استقامت معلمان مزبور موافقت شده و این طبع در تصویب مجلس شورای ملی عین مواد پیشنهادی دولت را پیشنهاد مینماید

رئیس - خبر کمیسیون خارجه در این خصوص قرائت میشود:

خبر کمیسیون
کمیسیون امور خارجه با حضور آقای معاون وزارت معارف تشکیل شد و لایحه نمره ۲۰۶۱ دولت راجع به تجدید استقامت پنج قر معلمان فرانسوی و استقامت يك نقر دیگر از فرانسوی برای معلمان متوسطه در مرکز و ولایات در مطرح نموده و از قضا نظر مثبت با لایحه مزبور موافقت حاصل شد

رئیس - خبر کمیسیون معارف در این خصوص قرائت میشود:

خبر کمیسیون
کمیسیون معارف با حضور آقای معاون وزارت معارف تشکیل شده و لایحه نمره ۲۰۶۱ دولت راجع به تجدید استقامت پنج قر از معلمان فرانسوی که در مدارس متوسطه مرکز و ولایات مشغول تدریس بوده اند استقامت و یکقر دیگر علاوه بر پنج قر فوق تحت شور و مدافعت و با توضیحاتی که آقای معاون وزارت معارف دادند کمیسیون با استقامت این شش قر موافقت نموده این خبر آن را تقدم مینماید

رئیس - مواد پیشنهادی دولت که يك قر بر آنها افزوده شد قرائت می شود
ماده اول - وزارت معارف مجاز است برای اصلاح و تکمیل مدارس متوسطه مرکز و ولایات استقامت پنج قر از معلمان فرانسوی مدارس متوسطه را که بموجب قانون مصوب ۹ تیرماه ۱۳۰۸ در استقامت دولت هستند برای مدت سه سال دیگر از ۱۵ شهریور ۱۳۱۱ تمدید نموده و یکقر معلم فرانسوی دیگر علاوه بر پنج قر فوق از تاریخ افتتاح مدارس جدیداً استقامت نماید.

رئیس - آقای مؤید احمدی
مؤید احمدی - بنده با لایحه کاملاً موافق هستم لکن فقط موقع را مهتم دانستم که از آقای معاون وزارت معارف تقاضا کنم که یکقر از این معلمان را برای مدرسه پهلوئی مدرسه متوسطه اعزام نماید و این پست اینکه خود آقای معاون توجه فرموده اند که محصلین کرمان که پهلران می آیند همه صاحب فرجه های خوب و در مدارس اسباب ابرو مندی هستند (افشار) همه جا هیئتطور هستند) به یکقدری فرق دارد از معلمان فرانسوی که آورده اند به جای ایران فرستاده اند بخیران به آذربایجان فرستاده اند فقط کرمان است که هنوز فرستاده نشده و چون قوه انبیا در فرانسه بعد از تکمیل کلاس دوازده خوب خواهد شد بنده خواستم تقاضا کنم و تذکر بدهم که یکقر از آنها را اختصاص بدهد به مدرسه متوسطه پهلوئی کرمان.

معاون وزارت معارف (آقای مرزاغلاص - بخان رهنما) - این معلمان همان ملیتی هستند که سابقاً در مدارس تدریس میکردند و باید بکارهای خودشان مشغول باشند و البته برای مدرسه متوسطه کرمان مهذب نظر هست که سال آتی انتظام تکمیل شود.

رئیس - آقای طباطبائی دبیا
طباطبائی دبیا - بنده موافقم باین ماده ولی عقیده ام این است چنانچه سابق هم معمول بوده باید اسمی اینها داشته شود و حالا هم باید همین شود زیرا ممکن است آقایان نمایندگان يك نظریاتی در اطراف آن شخص داشته باشند و الا یکقر مجهولی را در مجلس تصویب کند و دولت هم استقامت نماید بنده این را بر عقیده خدارم و دیگر اینکه می ناست نیب نام که دو قهره تذکر بود که به آقای معاون وزارت معارف عرض کنم مدارس دودوم همراهم تقریباً افتتاح شد ولی آنچه شنیده می شود معلمان چه اروپایی و چه ایرانیها که از موقع تطهیل استقامت کرده اند

استقامت معلمان مذکور را مطابق قانون ۲۳۳۱ عقرب ۱۳۰۱ تعیین و قرارداد متارالیه هم را امضا نماید
رئیس - مذاکره در کلیات است. اشکالی نیست (خبر) رأی میگیریم بر ورود دستور مواد آقایانیکه در ورود در شور مواد موافقت دارند قیام فرمائید
(اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. ماده اول قرائت میشود:
ماده اول - وزارت معارف مجاز است برای اصلاح و تکمیل مدارس متوسطه مرکز و ولایات استقامت پنج قر از معلمان فرانسوی مدارس متوسطه را که بموجب قانون

موز بر رکنته اند و مجالین هم در صورتیکه در مدارس
معلم موجود نیست میظنون می روند و غالباً یکبار هستند
در صورتیکه مجالین اگر بهر نحوی هم میروند باید معلم
باشند درونیکه مدرسه بازم می شود سرمدستان حاضر
باشند این یکی یکی دیگر هم راجع به مجالین بود که از
ولایات می آیند بهر یک مدرسه مجالین مدارس متوسطه و
چه اختصاصی که بزرگه متوسطه در تمام کرده اند در
ولایات و پایسکل اول را تمام کرده اند و حتی که
می آیند اینجا از آنها احتیاج میخوانند و این مسئله خیلی
اسباب اشکال شده است برای مجالین محصلی که در
مدارس آذربایجان مقبول تحصیل بوده است و احتیاج
دارند و تصدیق هم دارد از او باید احتیاج بخوانند
باید از طرف وزارت معارف غنود که مجالینی که
از ولایات می آیند اگر چنانچه تصدیق شده در دست دارند
دیگر از آنها احتیاج کنند.

معاونت وزارت معارف - در قسمت اول بیانات تأییدیه عزم

عرض میفهمد که تمام مجالین فرنگی در مدارس حاضر
هستند فقط یک نفر از این مجالین در اسفهان مریض است
که باید باید بچهاران و توانسته است مجالین ایرانی هم
تماماً در سراسر کارهای خودشان حاضر هستند هر وقت میل
دارند تفریح پاروید میروم هر مدرسه که در تهران میخواند
ملاحظه فرمایید که تمام مجالین ایرانی در ساعات خودشان
سراسر خودشان حاضرند اما همین اسم این شخص که
باید کثرتا شود با می شود که معلوم باشد که کیست
بجهت اینکه تا زمانیکه قانون نگذرد کمی نمی توانم با
کسی داخل مذاکره شویم چون با می شود که آن
شخص حاضر هم نمی شود بنابر این لزومی ندارد که در
قانون قید شود تا بحال هم معمول بوده است اما در
خصوص مجالین که فرمودند مجالینی که تصدیق نامه در
و کابل میباشند داشته باشند با همان تصدیق نامه در مدارس
بشرف می شوند اما کسانی که در کلاسهای مختلف بود اند
البته بیایستی احتیاج ورودی بدهند و تصدیقی که اشاره
فرمودند چندان دخالت و تأثیری نخواهد داشت

پس - آقای بر جردی
بر جردی - بدم انتظار نداشتم بوم از چند سال

معالین خارجه که برای این مملکت استخدام می شود
امروز که لإحاشای می آید به مجلس بکفر علاوه نند
باشد بلکه انتظار داشتیم که استخدام معلم برای این مملکت
مبایق احتیاج تمام ایالات و ولایات باشد قسمت اول
مجالین که در بودجه هذلوله معارفی لرتان دور
تومان غلته میظنون شده است و کمال تشکر از این
در این امر معارف و ولی تصدیق فرمایید که لرتان
محتاج به معلمی مهم و زیادی است بدم میخواست عرض
بکنم که خیلی بیشتر از آنها بیایستی تمام ایالات این یک
استخدام شود و ما انتظار داریم که بعد حاجت این یک
باید معلم استخدام شود.

دکتر طاهری (غیر کرسی) - و سوسیال را که آورده

تذکر دادند راجع باسم مستخدم البته در خاطر داریم
آنچه مجلس باید تصویب بکند چهار چیز است
سنت مستخدم - حقوق - مدت خدمت این چهار چیز باید
بدر ویب مجلس برسد و در این لایحه هم منظور نشد
دیگر آنست مستخدم لزومی ندارد اما موضوعی را که
آقای بر جردی فرمودند که انتظار این را داشته
بیشتر از این معلم استخدام شود اگر بخاطر دانه این
لایحه که از مجلس گذشت ۱۷ نفر معلم خارجی استخدام
شد و وقت فر از آنها را جواب گفتند حالا بیغ فر
از آنها باقی هستند که احتیاج باها هست و استخفاف
تجدید نمی شود و بکفر هم زیادی لازم داشته که استخدام
می کنند تربیت معلم البته فرغ نوسه معارف و توابع
دارالمعلمین است که سال سال دارد معلمین خوب تربیت
می کند و بدهم بوم حاجا خواهد رسید به بر جردی
لرتان و سایر جاها

فیس - نظر دیگری هم هست با غیر؟ (خیر)

پیشنهادی آقای دکتر ملک زاده کرده اند قرات می شود
پیشنهاد می کنم که یکی از مجالین خارجی در این لایحه
برای تدریس در مدرسه متوسطه کرمان اختصاص دل
شود

دکتر ملک زاده - عرض می کنم بدم یک موزی
را میخواست تذکر بدهم که ببقدم خودم حق این است

که بود و کار کارکنان مملکت این موضوع را بکند می رود
مطالعه فراد بدهد و آن این است که مباحظوری که
بیشتر امور معارف منوط باین است که یک بروگرام
بمجلسالکلی معارف در تمام نقاط مملکت داشته باشند
طوری هم این یک را باید تصالین فراد بدهند که
تفکیلات معارفی و مؤسسات معارفی در تمام نقاط باید
طوری باشد که اختصاص هم قوه بیرون بدهد و وسافانه
و اسباب یک اصول خاصه و خرجی که بدنی است ایجاد
شده است طهران نامه و بنی ولایات و بنی ولایات
نیست به بنی دیگر این اصل هم یکی از این بود
است اگر مقتضیات سیاسی ایجاد بکند که فرض فرمایند
تفکیلات باید هر پانچتی باید اهمیتش زیادت باشد از
سایر ولایات این در تمام دنیا هم معمول است پاییکه در
الان نقطه سرحدی مملکت باید یک ساختاری مهی باشد
این موضوع مربوط به تفکیلات صحت و معارفی نیست این
در موضوع یک بیشتر مجال احتیاج عموم مردم است مورد
توجه و توقع است وعدم عدالت کاملاً مجری
است اغلب ولایات مطالب ندارد و محتاج بسبب است
تأیید دظهران شاید دور برابر پیش از احتیاج اطباء
تجدید کرده دارای تجدید و مقدمات و دارای دیله می
عالی تحریک شده اند و هر روز هم یک جمعی از خارجه
می آیند و اینها اضافه می شوند آتوقت در بسیاری از شهرهای
ما بواسطه نداشتن طبیب درمیقت هستند و خانه می شوند
(الف) - دعوت می کنم آقایان بولایات بیرون برون یک می هم
راجع بوسله معلم است که بهر نقطه که عرض کردم از برای
اینکه کاملاً مجالین بتوانند از اوسان قوانین و ترقیات
مملکت استفاده کنند باید وقتی که یک مجالی مدرسه ابتدائی
بلوچستان را تمام کرده قوه باشد با یک مدرسه ابتدائی
طهران را تمام کرده بهر نقطه مدرسه متوسطه و این قسمت
برای این است که الا آن کنگور داده می شود و رای دخول
در مدارس عالی با یک کنگور و احتیاج نامه می شود از
برای اعزام مجالین بارها مجالی که در طهران تحصیل
کرده اند بواسطه داشتن وسای قومشان خیلی زیاد است
و مجالین ولایات و ایالات نمی تواند استفاده کنند
از این تفکیلات و از طرف هم اغلب شهرها در تمام

فقر هستند و استطاعت یک یا باند طهران تحصیل کند
ندارند این است که بدم توجه دولت را راجع باین موضوع
جلب می کنم که سعی بکنید که بهترین معلم و بلکه
بهترین اطباء را هر شکلی هست در دست تأثیر قوانین همه
جا فرستند مثلاً اطباء خارجی اگر دولت یک قانونی
باید نظامنامه در دظنر بگیرد که اطباء خارجی
نمی تواند طبابت بکنند مگر اینکه محلی را که میخواهند
طبابت کنند دولت همین کند آن وقت دولت می بندد که در
چه نقطه احتیاج دارد بگوید در فلان نقطه باید طبابت
کمی معانی بدارد و راجع به معلین هم بدم این یک
را لازم میدانست از برای اصلاح امور معارف و بهر ضرر رسانیم
و اینکه پیشنهاد کرده بودم که یکی از این مجالین به مدرسه
کرمان اختصاص داده شود بواسطه این است که کرمان
تا بیکه تنها مورد بی لسانی و بی موری طبیت واقع شده
است و مورد بی لسانی و دارالمعلمان امور و مجلس هم
واقع شده و بالاخره بی ندامت وقتی یک کسی مروت
سنگ توی سرش خود را از اطراف بچویم پیش میاورند
(دستی - شما واحد کالف هشتاد) اغلب ولایات مدرسه
متوسطه دارد معلم خارجی دارد آتوقت ما دو دوره است
که از وزارت معارف چند معلم می بکنم که یکی از این مجالین
را بفرستید به مدرسه کرمان چون کرمان ضعیف است چون
کرمان نداشتن بجای نمی رود چون کرمان مورد بی موری
طبیت واقع شده است و بسبب آمده است و مالش بجای
نمی رسد ما هم باید توی سرش بزنیم این است که میخواستیم
خواهش کنم اگر ممکن است از این شهر قریه معلی که در
اینجا استخفاف و کثرت است می شوند یک نفر اختصاص داده
شود بحدود متوسطه کرمان (دستی - شما یک کوفه
مدرسه متوسطه ندارد) من می گفتم بدارد؟! دارد و در
این ضمن هم تقریباً این را تشکر می کنم که بواسطه یک
رؤس خیلی لایقی که بارسال شده است وزارت معارف برای
مدرسه متوسطه کرمان تعیین کرده است که ببقدم بدم در
طهران کثیر نظیر دارد یک ترقیات فوق العاده مدرسه
متوسطه کرده است که دظهران هم شاید نظیر بدارد و
بدم از ایاتان و همچنین از وزارت معارف که ایشان را
انتخاب کرده اند تشکر می کنم.

معاون وزارت معارف - چنانکه در یکی دو جلسه قبل هم خاطر می آید عرض کرده ام معارف تمدنی حاصل است و نمی توانیم بگوییم که در آنجا حدیثاً در تمام نقاط ممالک معارف پلک شکل بسط و توسعه پیدا کند و ترقی و البته بهایم و شاکرد و بنا و بودیه و خیلی چیزهای دیگر است و این راهم تصدیق می فرمایند که ما نباید آلپ تمام داریم از خارجه استخدام کنیم ما بالاخره خودمان باید معلم تربیت کنیم و این معلمان ایرانی مدارس ما اداره کنند. ماریوکه از هر حیث منتفی باشد یک ماده معلمان

اروپایی استخدام شده اند در چند سال قبل از این برای مدارس متوسطه که در طهران و سرکاز است و فعلاً شاگردانی که این جا تربیت می شوند همان حال هستند که بجای هفت نفر از این اشخاص معلمی به آنها داده شده اگر فرض می فرمایند که در تبریز باید اشخاص معلمان اروپایی داشته باشند باید کرمان داشته باشند این تقصی مدرسه کرمان نیست بلکه یک مدرسه تبریز نیست و گذشته از این اگر ما مدرسه کرمان نواقصی دارد از هر حیث باید مرتفع شود اگر مدرسه کرمان ناقص است و نمی تواند از وجود آنها استفاده کند چه فایده دارد گذشته از آن عرض کردم این معلمان که ملاحظه می فرمایند جایشان همین است دوازده نفر بودند هفت نفرشان را بچهاران است و نهمین ایرانی بگذارد شش نفر دیگر باقی مانده است

رئیس - آقای بکه پیشنهاد آقای دکتر ملک زاده را قابل توجه میدانند...

دکتر ملک زاده - بنده مسترد می دارم **مجترب** - در این ماده یک اصلاح مقتضی هست اینجا نوشته است از تاریخ افتتاح کلاس باید تبدیل شود به از تاریخ تصویب این قانون و مدت هم همین نشده است مدت هم همان سه سال است آنگاه می شود. و از تاریخ تصویب این قانون برای مدت سه سال مجدداً استخدام می شوند.

رئیس - با تصدیق که آقای مجترب یادآوری کردند موافقتین برآمده اول قیام فرمایند (اغلب نایاب نموده) تصویب شد. ماده دوم فراتم می شود.

ماده دوم - حقوق شش نفر معلمان مذکور بزرگ ذیل می باشد
۱ - حقوق سالیانه هر یک از چهار نفر معلمان اروپایی و طبیعتاً بیست هزار ریال و سیصد و سی و سه پلوز می باشد.

ب - جمع حقوق سالیانه دوقتر معلمان تعلیم و تدریس زبان فرانسه سی و چهار هزار و هشتصد و دویست و نود و در پهلوی خواهد بود

رئیس - آقای دبیبا
طیلمانی دبیبا - چون قانون سابق در دسترس نبود که بنده مطالعه کنم می خواستم آقای معاون وزارت معارف یک توضیحی بدهند که بر حقوق این اشخاص علاوه شده است یا همان حقوقی است که سابق بوده است
معاون وزارت معارف - مقداری علاوه شده است زیرا که از حیث فزاینده که ما مذکور حقوق آنها باید باشد گنجانده است علاوه نکرده است

رئیس - آقای بکه با ماده دوم موافقت دارید قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. ماده سوم فراتم می شود:

ماده سوم - وزارت معارف مجاز است از مبلغ اجلیز ماده سه بودجه وزارت معارف (حقوق و محتاج مستحقین خارجه) لای الاقتضاء معلمان ایرانی استخدام نماید.

رئیس - پیشنهاد آقای فهیمی:
بنده پیشنهاد می کنم ماده سوم بطریق ذیل اصلاح شود:
ماده سوم - وزارت معارف مجاز است از محل اجلیز ماده سه بودجه وزارت معارف (حقوق معلمان مستحقین خارجه) لای الاقتضاء معلمان ایرانی بجای آقایان استخدام نمود و همچنین نواقصی صحیح مدارس را رفع کند.
فهیمی - در این اصلاح بنده در قسمت اولی یک کلمه اضافه شده است (بجای آنها) زیرا در خود نامه می ذکر شده است که از همین معلمان ایرانی از این محل می توانست استخدام کند ولی مقصود این نیست که پلوز مطلق برای هر کلاسی انتخاب کنند مقصود این است که برای دروسی که آن معلمان میدهند بجای آنها از

وزیر معلمان ایرانی استخدام کنند این را یک قدری توضیح دادیم و مقصود وزارت معارف هم همین است یعنی معام دیگری که اعمده بیست و بنده با آقای وزیر و آقای معاون هم مذاکره کردم و تصدیق هم فرمودند و اظهار موافقت نمودند این است که وضعیت صحیح مدارس این روزها یک قدری بد شده است مخصوصاً مرض (گراوات لایبون) که در مدارس خیلی زیاد است و یک مرض سری هم هست وزارت معارف دوقتر طبیب از برای صحیح و مراقبت در صحیح مدارس دارد ولی اعتبار دیگری که این کار را عملاً مراقبت و اجرا کند و رفع کند همچون اعتباری در بودجه ندارند طبیب می رود و مایه میکارد ولی راهی برای رفع و صحیح و حفظ الصحة اینکار میکند بنده با آنها مذاکره کردم و اظهار مقتضی دانسته که عیالاً از همین محل حقوق مستحقین خارجه معاضد که تمام ایرانی بجای آنها استخدام میکنند اجازه داشته باشند که صحیح مدارس را هم تکمیل کنند یعنی چیزی که لازم است برای حفظ الصحة اطفال از برای مرض گراوات لایبون یا امثال اینها از همین محل اسام عیالاً بوزارت معارف بگویند و چون این را بنده گمان می کنم لازمتر است سلسله باشد از این جهت این پیشنهاد کردم و آقای وزیر مایه هم موافقت فرمودند آقای معاون وزارت معارف هم اظهار موافقت فرمودند و امیدوارم آقایان هم موافقت فرمایند.

دکتر طاهری (غیر) - با آن اصل پیشنهادی که منظور آقای فهیمی است مخالفی نیست چون در حدیث یک پیشنهادی است خیلی مفید و دودوستیکه از این محل اعتباری باشد که برای صحیح مدارس استفاده کرد خیلی خوب است کمسیون هم مخالفتی ندارد ولی آن کلمه که اضافه فرمودند (که بجای آنها) آن را خیال می کنم بهتر این است موافقت فرمایند برداشته شود و همان عبارت اصل ماده باشد یعنی اگر چنانچه از این اعتبار معلمان خارجه استخدام بکنند و پلوز یک مبلغی باشد که بشود معلمان ایرانی هم استخدام کنند ماضی ندارد پس لازم نیست که حتماً این ضمیم شود که بجای آنها حق داشته باشند معلمان ایرانی استخدام کنند در این نسبت خواستیم می کم موافقت

فرمایند (بجای آنها) برداشته شود و در آن قسمت که این اعتبار بشود صرف صحیح مدارس کرد کمسیون هم موافقت است.

فهیمی - بنده با نظر آقای دکتر طاهری موافقت میکنم که آن کلمه برداشته شود و باقی نوشته شود.
رئیس - نظر دولت هم همین است
معاون وزارت معارف - بای

رئیس - آقای بکه ماده سوم را بوشدی که تصحیح شد موافقت دارند قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد. ماده چهارم فراتم می شود:

ماده ۴ - در اجزاء مدت قرارداد چنانچه کثرت معلمان مذکور تجدید نکند بزرگ مبلغ شصت پهلوی بتوان محتاج مسافرت پرداخت خواهد شد.

رئیس - اشکالی نیست (کننده شد غیر) موافقتین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده پنجم فراتم می شود:

ماده ۵ - وزارت معارف مجاز است سایر شرایط استخدام معلمان مذکور را بر طبق قانون ۲۳ غریب ۱۳۰۱ تعیین و قرارداد مشارک را بر اعتبار نماید

رئیس - اشکالی ندارد آقایان موافقتین قیام فرمایند (اغلب برخاستند) تصویب شد. مذاکره در کلیات تالی است مخالفی نیست. آقای وثوق

وثوق - بنده با لایحه مخالف نیست ولی فرمایشی که آقای دبیبا فرمودند جوابی که آقای معاون وزارت معارف دادند باطلی که در مدرسه ثروت و مدرسه علمیه میکند بکللی مخالف است زیرا که بروگرام وزارت معارف در مدارس متوسطه در تمام ایالات و ولایات یکی است وقتی یک شاگردی تحصیل سیکل اول متوسطه را تمام کرد در پیش از ولایات و کلاسی جدول متوسطه نیست شاگردها می آیند و در طهران برای اینکه میسکند دست متوسطه برین چند نفر از فزونی آورده اند بنده خودم بروم بندر سه ثروت در اینجا بکنند باید پلک اشخاص ورودی بدهند اشخاص ورودی کردند قبول کردند در کرده بنده هر چه با مدیر مدرسه مذاکره کرده که اگر این ضمیمه

وزارت معارف درست است باید اینها را درسیک دوم متوسطه شما قبول کنید اگر رسمی است عثی ندارد که شما او را رد بکنید بنده خیال میکردم از برای نظامات مدرس تروت و علیه يك زمانى قابل شده اند كه حتماً غير از امتحان سبكل اول متوسطه يك امتحان ورودى هم بايد داده شود چدى كه آقاى مامون وزارت معارف فرمودند كه خبر بموجب آن تصديق درسيك دوم متوسطه قبول مى كند بنده ديمم كه با آن عثلى كه مدرس تروت و عليه مى كند پكلى مخالف است و چون تصديق سبكل اول متوسطه در دست محصلين هست ديگر موضوع ندارد كه در كلاس چهارم نپذيرند اين بود كه محض تذكر خواستم عرض كنم.

معاون وزارت معارف - بنده عرض كردم اگر چنانچه تصديقاته رسمى شش ساله در دست داشته باشند در سبكل اول متوسطه پذيرفته مى شوند ولي درسيك اول متوسطه تصديقاته مافى است اگر تصديقى در دست دارند تصديقاته رسمى نيست تصديقاته امتحان كلاس سوم است (يكفر از نايندگان - همان بايد قبول شود) و امتحان داخلى را امتحان ورودى نماند و بايد امتحان بدهند مگر وقتى كه امتحان نهائى بدهند و تصديق رسمى بگيرند.

رئيس - آقاى اورنگ

اورنگ - بنده يك توضيح بيشتري ندارم كه عرض كتم توضيح هم همان بود كه داده شده و منحصرأ عرض ميكنم كه يك وقتى معمول و متعارف باشد كه سبكيك كلاس رانام كرد در وقت ورود به كلاس بالا تر در پايز وقتى كه ميخواهد وارد مدرسه بالا تر بشود بايد امتحان ورودى بدهد. در اول تابستان امتحان داد در اول پايز ميخواهد وارد كلاس جديد شود نيايى امتحان ورودى بدهد چه اين جا چه آذربايجان چه جاى ديگر اين حرف را ميخواهم بزيم اگر اين بايد متعارف باشد

اين يك صحبت عليلجه و جداگانه حرفى است ولي اين رويه فعلاً بست در تمام مملكت ايران در كلاس ها از متوسطه كه شروع ميكنند در اول تابستان يك امتحان بدهند همین شاگرد در اول پايز كه بايد يك كلاس بالا تر وارد شود يك امتحان ورودى از او ميكنند و او را باختر ميكنند (ديبا - همچو جزئى نيست) اجازه بدهيد نام اهل اين مملكت هشتم مامم شاگرد داريم اگر ميروند اين رويه خوب نيست و بايد جمع شد و يوزارت مامون گفت كه يك رويه ديگر اتخاذ كند. اما مادام كه اين رويه شايع است پس خطا و خلاف واقع ندهد است. بچه من در آذربايجان بوده كلاس دوم متوسطه را نام کرده بظنم مى آيد ميخواهد بايد كلاس سوم اين است كه از كلاس اول را امتحان داده و از كلاس پايين مى رود بالا - ميفرمائيد متعارفست صحيح نيست اين بايد اساساً اصلاح شود و آن يك حرف عليلجه است.

رئيس - آقاى ديبا.

عبدالصين خان ديبا - بنده يك اصل را ملتفتندم امتحان دادن شاگرد براى شاگرد مگر ضرر داند شاگردى است كه تصحيح کرده است اگر دومتره هم امتحان بدهد هيچ ابرادى برش نيست و ضررى ندارد و در اين امر از آقايان بجز تبلى شاگردان براى آنها نتيجه ديگرى بنده نماندم (صحیح است) هيچ اشكالى ندارد پس مقصود اين است كه تصحيح نكرده آقاى و توفيق خودشان اذعان كردند كه شاگرد تروينى امتحان داد و قبول شد بنا بر اين معلوم مى شود كه در آنجا تصحيحى نكرده است

رئيس - ما بعد از اين يك لايحه كوچكى هم داريم آقايان تشريف بزنند كه آن هم بگنزد. رأى مى گيريم بجنوع لايحه مشتمل بر پنج ماده آقايان مواظبن ورقه سفيد خواهند داد.

(آذربايجان خارج آراء) جمل آمده ۶۶۶ نفر تصديق تمام شد)
رئيس - عده حصار در موقع اعلام راي ۸۸ نفر با اكثريت صوت و شش راي تصويب شد

۷- لايحه اجاره و اجازتى بعضى فراه خالصه بمقوسات اداره كل صناعت

رئيس - خير توكيد ميون. بوجه رجوع بواكتابى بعضى فراه خالصه اداره صناعت

تيركيبون

لايحه نمره ۵۸۵۹ دولت راجع باجازه و اجازت كردن بعضى از فراه خالصه اطراف كرج بمؤسسه قفسدازى كرج در كسيون بوجه مطرح شده با توشيحاننى كه آقاى فرخ نماينده دولت دادند با لايحه پيشهادى موافقت شده و بايضا با جزئى اصلاحى رايرت آنرا تقديم مجلس مقدس نمايند:

ماده واحده - يوزارت مالى اجازه داده مى شود كه فراه حصار آباد و تواع و عدل آباد و ميانجاده كمال آباد حاجى آباد حصارك حيدرآباد و قفه دساو جلاغ و قره برآباد شهرآر را براى مدت پانزده سال كه اجزادى آن از سنق ۱۳۱۰ محسوب خواهد شد باجاره بوسه قفسدازى كرج و اجازت نمايد. ميزان مال الاجاره سايلانه فراه مزبور مطابق با حد اكثر پيشهادى خواهد بود كه در مدت مزايده سال ۱۳۱۰ واصل شده است با اين قيد كه مال الاجاره جنس پيشهادى هر قريه از قرار نرخ متوسط متعارف دفع خرمن سال ۱۳۱۰ تسير و مبلغ آن بميزان مال الاجاره قديم همان قريه افزوده شود

رئيس - ماده واحده مطرح است. آقاى ديبا.
طباطبائى ديبا - بنده مواظف ولي اينجا نوشته شده است ابتداى اجاره از سنه ۱۳۱۰ است اين يكسال است گذشته و محصول وعابدى هم هرچه بوده باجاره شاخص ديگر بوده ياماننى بوده از بين رفته خالصه ابتداى اجاره از ۱۳۱۰ باشد بكنندى اشكال دارد.

رئيس كل صناعت و فلاحات (آقاى فرخ) - قبل از اينكه جواب آقارا عرض كنم استدعا ميكنم سوئى آباد و قزول حصار را اضافه فرمائيد آقاى وزير مالى هم مواظف تارند اما در وقت فرمايش آقاى ديبا عرض ميكنم اين دهات در سنه مانبه بآداره فلاحات و اجازت شده است و چون فده كارى شده است و اصلاح هم محصول كارخانه كرج از چند كارى است كه در هصين دهات شده است متنهاى اجاره موافق شده است از وزارت مالى و حوالا كه اين را تصويب فرمائيد مدت اجاره تمديد خواهد شد

وزير مالى - بنده با افزون اين دوره بوقت ميكنم **رئيس** - آقاى مؤيد احمدى.

مؤيد احمدى - بنده فقط يك توشيحى ميخواهم اصلاً چه احتياجى داشته اند يا آوردن اين لايحه يك اينكه اگر بخواهد يك ملك خالصه را فرستد بواكتابار بديكرى كند بر حسب قانون اساسى بايد با تصويب مجلس شوراى ملى باشد اما اجازتى كه وزارت مالى در سال ميدهد در سال تمام فراه خالصه را اجاره ميدهد پس براى هر يك بايد يك لايحه بمجلس ياورد و وزير مالى - مزايده است

رئيس كل صناعت و فلاحات - يك نكته را بايد بر عرض مبارك آقايان برسانم براى يك كارخانه كه دولت پنج

۱- اسامى راي دهندگان - آقايان: ليوناس - حاج فلاحيان ملك - دكتر تان - معضدى - لاجباني - دكتر ملك زاده اقبال - ميرزا باقرخان تاتار - رئيس - مولوى - دكتر تانم - دكتر ملامى - ميرزا محمد بهمنى - شهريزى - مؤيد احمدى - طباطبائى دادور - عبدالصين خان ديبا - طباطبائى ديبا - ميرزا ناس - ابردى - محمد شايى - مؤيد احمدى - حاج محمد رضا بهمنى آقا سيدكاسم روى - ميرزا محمد مصطفي - ميرزا محمد محمد تواب - درابى - طهارى - شريف خزانه - مسعود تاجبى - وزير مالى انور - غفر محمد - كاسبرى - قنجه افشار قزوينى - مش - مؤيد احمدى - ميرزا باقرخان - كازرونى - محمد عليزاده دولتشاى - مسعودى غرغالى - جديوى - چابچى - غرغالى - امير دولتشاى - غرغالى - تربيت - حبيب الله زاده دولتشاى - وهري دكتر خيالى - اورنگ - قه الاسلامى - قرغى - سرهنگى - قنجهانيات - معتمد بهمنى - يانماكو - مقدم - ابوالحسن خان ميرزا رضا قنجهان - اسفاني - غوايرى - سلطان اعظم زنگ - شويى - ميرزا محمد خان وكيل -

شش کرور خرج میکند و یک سرمایه اینجا مصرف میکند بایستی مواد اولیه را تهیه کند مواد اولیه را هنوز در ملکیت ما آشنا ندیم خیلی سهل و آسان نیست تهیه سدومینام هزار خروار چغندر این مقدار را نمی شود بایک و ساق سهل و آسانی تهیه کرد البته باید مقدماتی کار را فراهم کرد برای اینکه باید ترا کور و وسایل حمل و خرید را فراهم نمود و اگر کارخانه نخواهد هر دو باید کسرتز به اعلان مزایده بدهد البته دچار مشکلات خواهد شد و آن تنگه که برای آبادی این ملک و آرایش بندی محصول این ملک لازم است که بچون چغندری که ببرد کارخانه ایجاد بدست یآورد باید در موارد مشکلات خواهد شد باین جهت دولت لازم دانست یک دهائی را برای یکسخت مولوئری بکارخانه و انگار کند که تحت نظارت کارخانه قد بر طبق اصول فنی ذراعت شود تا اینکه بتواند آن محصولی که باید قدس بندی که باصلاح صرف دانه باشد برای کارخانه بدست یآورد در اینصورت تصدیق می فرماید که این لازم است.

رئیس - آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - عرض کنم بنده با این لایحه موافق هستم ولی تذکرانی است که بنظر بنده لزوم دارد اینجا داده باشم این املاک خاصه طرزی که فعلاً در وزارت مالیه در جریان است آنچه که بنده اطلاع دارم این وضعیت ایجاد بندی خالصه نتیجه آن این است که این املاک هیچوقت آباد نمی شود برای اینکه مدت اجازه این املاک را خیلی کوتاه کرده اند و پیش از سه سال نیست و هیچ مستأجری حاضر نیست که بپاید و یک مالک خاصه را اجازه کند و در مدت سه سال یک عمران و آبادی برای این املاک شروع کند بنده میخواهم از موقوف استفاده کرده باشم و این تذکر را داده باشم که آقای وزیر مالیه متوجه شوند که یکی از اصلاحاتی که بعقیده بنده در عصر حاضر باید بشود که هیچ قسمی نهجالی برای آن برداشته نشده است امور فلاحت است فلات در ملکات مایک موشوعی بوده است که بمعنای خودش صورت خارجی داشته و متاسفانه در این سنوات اخیر هم سال دو به پنکس

و قفسان بوده مخصوصاً املاک خالصه که دست دولتی است برای اینکه این املاک بواسطه سه اداره و آن فرزند رقتاری که دانشماند همیشه عایدات آنها نشان داده است که سال بسال کسر دانه است و هیچوقت روه ترازیه است و حال آنکه بهترین املاکی که تصور می شود برای خالصه است که دست دولت است اگر دولت توجهی به عقیده بنده بهتر می شود عایداتی هم را که در این سال دانه است معلوم است هر مدی را در نظر بگیرد که در نظر پنج سال اخیر عایداتش چقدر بوده یک میزان یعنی را در نظر بگیرد و مینظرور که حالا آمد است این املاک را بداره صناعت باید مدت تمدی ایجاد بدیم خوب است همین عمل را بطور کلی بکنو یک قدر برای اصلاح و آبادی این املاک بردارد. آقای فرمودند که ما برای چغندر احتیاج داریم بنده میگویم یک فوردمی را اینجا پیشنهاد کنم که دولت اگر بخواد حقش را بدهد اما کسی نمیتواند در نتیجه چغندر کارخانه را که احتیاج دارد تعیین کند شما ممکن است پیشنهاد بعید اما یک پیشنهادی که فورمالیته باشد که در نتیجه املاک اجازه باز به آن اشخاصی که متصرف است در خود همانطوریکه الا آن در جریان است این پیشنهاد اساسی دولت در نظر بگیرد املاک خالصه اطراف دولت را با اشخاص اجازه بدهند اشخاصی حاضرند می آید این املاک را اجازه می کنند هر کدام هم تمهد میکند که یک مقدار چغندر در موقوف خودش برای کارخانه قبول بدهند و هیچ لزومی ندارد که اداره صناعت باید کار بکفر فلاح بیکارند چرا؟ برای اینکه این مردم بیکار هستند در این ملک بیکارند و این اشخاص که کار مدرسی دولتی بیرون می آیند اگر دولت همین املاک خالصه را یک طرز سهلی به آنها اجازه بدهد و آنها را یآورد بکار و ادارت هم آنها استفاده بکنند هم املاک آباد شده باشد هم باران دولتی تحصیل شده باشد بهتر است متاسفانه دولت هیچ توجهی نمیکند یعنی چون این لایحه را که لایحه که مربوط باین مذاکرات بود میدانست این را عرض کردم و هیچوقت بنده موافق نیستم که دولت یک فلاح خوب با یک ذراع خوبی باشد و البته این دولت نیست یعنی چندین

رئیس کل صناعت و فلاحت - آقایان! باید تصدیق فرمایند که یک قسمت از امور آنی الحصول نیست و ممکن نیست که بشود در نظر چند سال تمام امور اقتصادی و زندگی فرعی یک ملکیتی را تغییر داد البته باید یک

مدارج و یک مراتبی را قائل شد در این تردید نیست اگر چه انتظار ندارند که بنده این عرایض را از قسط نظر صدی اداره فلاحت که تمام خالصجات را بداره فلاحت بدهند زیرا اداره فلاحتی که باید این خالصجات ملک را اداره کند باید یک اداره فلاحت کاملاً مجهزی باشد و اداره فلاحت فعلی هنوز آن مقدار مجهز نیست (افتتاح - مجلس ششم کنیه) البته باید مایک قسمی برداریم و آن رابیک مجاری سراسیم که لایات اینها داشته باشند که کلیه فلاحت ملک را بر طبق اینها اداره کند و البته باخضرت آقایان اگر یک اداره فلاحتی باشد که تمکد آنها بواسطه خودش عدل خواهد کرد اما راجع باینکه خالصجات را اجازه بدهد این البته باید یک اختلاف عقیده باشد و تصور میکنم بهترین قسمی که املاک خالصه را می شود آباد کرد این است که بدست رعیت خالصه باشد باید رعیت خالصه را تقویت کرد و هدایت کرد بواسطه هم حقوق خودش و بالاخره آن دوا آباد کرد و این هم البته از ممالکی است که باید بشود و دولت هم باید می فکر باشد و بنده هم اگر بخوام در این موضوع داخل مذاکره شوم و نتیجه مطالعات خود را عرض کنم وقت مجلس را زیاد خواهم گرفت و چون وقت زیاد گذشت و دست تقداری هم از موضوع این قرا خراج است خوب است اجازه بدهند در یک جلسه دیگری نتیجه مطالعات و پیشنهادات بیکدیگر کنند این باب هست مفضل تر عرض حضور محترم آقایان برسانم.

رئیس - آقای دق.

دق - عرض کنم تذکری که بنده میخواستم بدم همان تذکری بود که آقای مؤید احمدی دادند و خیلی خوشوقت شدم که ایشان تذکر دادند و بنده مستغنی شدم از صحبت کردن و لکن جوابی که ایشان دادند هیچوجه مطابق با سؤال نبود. عرض خود برود بدهد لایحه برای چه را اجازه بدهد خود برود بدهد لایحه برای چه می آورند! میگویند از قسط نظر قانون محاسبات عمومی باید بزیاید. برود این اصل لایحه نوشته است مزایده عد سال ۱۳۱۰ معلوم می شود که یک مزایه پندل آمد است

حالا میخواهند اداره صنعت بدهند مدت دیگر لازم نیست در قانون محاسبات عمومی اهدا مدت شرط نیست پس بنابر این این يك کار انوری است که دولت کرده است يك قانونی تصویب کرده است و آورده است این جا اداره صنعت ممکن بود بعدا کتر مزایده ده سانه اجاره کرده بقیه تقطیر لاجه و آوردن به مجلس شورای ملی به عقیده بنده يك عمل انوی بوده است که این عمل اولی را بقیه بنده خوب بنده بکند عرض میکنم يك مطلب دیگری که در این ضمن نظر رسیده این است که آقای مدیر کل صنعت و فلاحات در جواب آقای مؤید احمدی شرحی اظهار کردند که چون رعایا نمی توانند مواد اولیه کارخانه قدرتا تهیه کنند از این جهت اداره صنعت میخواهد تهیه کند در صورتیکه البته این جواب آن نیست و بنده در خود این نظر دارم که آیا واقعا اداره صنعت می تواند این کار را بکند یا نه؟ بقیه بنده نمی تواند و اداره صنعت و همه ادارات دولتی این چنین افرادی هستند در تهیه و تولید مواد اولیه برای اینکه اسلای درختن و وسایط دولتی کارهای حکومتی است نه تولیدی کارهای رعیت را باید رعیت بکند کارهای فلاحی را باید فلاح بکند عرض میکنم که ما رفته رفته حقیقتا تمام را يك روح اناریم یعنی کارها را دولتی کردن متاد می شویم این بقیه بنده خیلی کار بدی است ما الآن تجارت را از دست مردم گرفتیم فلاحات را بگیریم صنعت را بگیریم تمام اینها را کم کم از دستن بگیریم در صورتیکه اولین وظیفه دولت بقیه بنده تصویب مردم است در این کارها یعنی دولت خودش را کنار بگذارد مردم را تشویق کند که این کارها را بکنند مردم را تشویق بکند به استخراج معدن به فلاحات مثلا ملاحظه فرمایند در همین سئله قد و چقدر اداره فلاحات کارش چیست آنها اداره فلاحات نمی تواند رعایا را تشویق بدهد و اداره بانکچه چقدر قد بکارد و آن را بدهد و مؤسسات صنعتی (یکی از نمایندگان - این کار را هم میکند آقای) نه مقصود این است که خود اداره فلاحات لازم نیست که مباشر اینکار باشد مستأجر خالصه باشد باید بروند فلاچین را تشویق بکنند و مجاا آنها در صورت

کننده که بروند چقدر قد بکارند و یکی از تشویقات است که يك کارخانه تأسیس کند که این کارخانه مورد استفاده مردم باشد و زارعین و فلاچین هم بروند کار بکنند و تشویق شوند. و کار بکنند و در نتیجه کار کردن آنها مواد اولیه برای کارخانه قد بشود تهیه کرد بنده خیلی متشکرم میمانم که اداره فلاحات بهتر از بزم بتواند کار کند بهترین دلیلش این است که این اداره فلاحات چندین سالست تشکیل شده است و آقای فرخ فرزند که کارها را تدریجی الحصول است یعنی آن درست نمی شود بنده صدق میکنم ولی ناخره نیست يك تاجع میدهد مخصوص داشته باشد اگر این جواب را بدهد بنده نباید هیچ نتیجه برسم یعنی ده سال دیگر هم بگویند که تدریجی الحصول است و آتی الحصول نیست بنده عرض میکنم ده سال است باز ده سال است مدرسه فلاحات من اداره فلاحات هست واقعا بنده از آقایان نمایندگان می خواهم مخصوصاً آقای که در بزم این هسته و تماس دارد. این امور بنده سؤالی که میکنم که آیا از شاگردان مدرسه تاجع مخصوصی دیده ام یا اخیر بنده خیال میکنم دیده ام است ملاحظه فرمایند همین امروز یکی از نمایندگان محترم (آقای افشار شاما که نیکماید من صحبت اجازه بدهید محرم را بزم) فغال خریدند است فغالهائی که دولت استخراج کرده است میگویند من سنگ و خاک است آقای یوشیرو سی و پنج خروار فغال خریدند از این سی و پنج خروار شاید دو خروارشان قد بود و بقیه اش سنگ بوده است (یکی از نمایندگان - باز خوب بود است) (خنده نمایندگان) این نیزه کارهای دولتی ما است سابقا که مردم استخراج میکردند هم خودشان بهتر استخراج میکردند هم مردم بهتراحت میکردند بگویند اداره صنعت از انرا نتر از مردم بفرزند یعنی هشت تومان میفرودند و مردم ده تومان میفرزند ولی اگر فغال سنگ هفتاد تن سنگ باشد هشت تون نیست (توجه) هشت تومان است (دیا - اینطور نیست آقای) آقای دیا میفرماید نیست البته فغالی که برای دولت منزل آقای دیا می آوردن نیزه فغالی است که برانبره می آوردن (دیا - برای بنده نمی آوردن آقای) از این چه باید حد معوم مردم را دید بنده برای خودم عرض نمیکنم

آقای یوشیرو فغال خریدماند و تصمیم دارند پس بدهند و فغال خرواری ده تومان بخرند عرض میکنم این وضعیت مباشرت دولت است در کارها پس بنابراین این نظریه آقای فرخ را بنده تصویب نمیکنم که مواد اولیه را دولت خودش باید تهیه کند بنده عقیده ام است که اگر اداره فلاحات هم آنها را بکند میگرد و تشویق میگرد خیلی بهتر مواد اولیه برای دولت تهیه می شد

رئیس کل صنعت و فلاحات - فرمایشات بنده محترما می توانم به قسمت (خنده نمایندگان) جواب عرض کنم که قسمت راجع است باینکه این لایحه اصولا لایحه سپردنی بوده است و شاید دولت می توانست با همان قوانین سابق اجازه دهد اگر بقانون ۲۲ جمادی الثانیه ۱۳۲۲ مراجعه کنند می نویسند در ماده ۳ مدت اجازه از پنج سال تجاوز نمی کند برای مدت پنج سال اگر ما بخواهیم قانون را تعدیل کرد هر کسی که مزایده اش پنز بود فرقا را خواهد دید و آنوقت ده تا از عرض کارخانه خارج می شود و کارخانه برای عملیانش پنج سال را کافی نمیداند و فعلا يك کارخانه است متعلق بدولت و يك زمین است متعلق بدولت و يك جاها می هست که متعلق بدولت است و میخواهد چقدر بکارد و قد بدست بکند و میخواهد از اشخاص بخرند و این يك چیزی نیست که بشود دولت را مزاحم کرد گذشت از اینکه ما در کپورک هم مشغول همین هسته و فرقا اجازه کردیم و البته تجربه مان در این عمل بهتر است. اما اینکه فرمودند که این را اداره صنعت و فلاحات نکند این را تصور میکنم اشتباه فرمودند این جا اداره صنعتی در کار نیست يك دهائی را اجازه می دهند بکارخانه قد و کارخانه قد هم يك قسمت فلاحتی دارد که اداره فلاحات اداره میکند و يك قسمت صنعتی هم دارد که اداره صنعت اداره میکند در قسمت دهات هم دهائی که اجازه دادند در سه مانبع هم در دست اداره صنعت نبود چقدر کاری را هم صنعت نکرده است اجازه فلاحات کرده است آن قسمت که فرمودند راجع عملیات دولت این قسمت را در حضور محترم آقایان عرض میکنم بنده شخصاً در

مظاهری - بی موافقت میباشد. یعنی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
دستمالی - کافی نیست بنده يك عرش دارم خدمت آقایان (یعنی از نمایندگان - کافی است)
دفتی - صحبت کنید بفرماید.
رئیس - اول رأی میگیریم بنگاهت مذاکرات آقایانی که با مذاکرات موافقت دارند قیام فرمایند (اگر قیام نوند)
رئیس - معلوم میشود کافی است. آقایانی که با ماده واحد با افزایش این دوقریه که آقای وزیر مالیه و مخیر کبیرون هر دو قبول کردند موافقت دارند و دوقریه سفید خواهند داد

اختصاص خراج آراء، بمل آمد، ۱۷۰۰ رور سفید تمداد شد
 رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی هفتاد
 و شش نفر اکثریت هفتاد رأی تصویب شد

۱ - موقع دستور جلسه بعد - ختم جلسه
 رئیس - اگر اجازه میفرمایید جلسه را ختم کنیم جلسه اول
 سه شنبه دوازدهم مهر ماه ساعت قبل از ظهر
 (مجلس یکساعت و ربع بعد از ظهر ختم شد)
 رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اعتبار اضافی جهت بخارج مربوط به کارخانه سیان سازی

ماده واحده - مجلس شورای ملی یوزارت مالیه اجازه میدهد که مبلغ ۳۳۸۱۱۲۰ ریال اضافی بر اعتبار مصوب ۲۸ اسفند ۱۳۱۰ از محل وجوه انحصار قند و شکر در سال جاری ۱۳۱۱ برای ساختمان ابنه کارخانه سیان سازی و قیمت اداری آن و حقوق مهندسین و مضمین خارجی برای سوار کردن ماشینها و امور ساختمانی کارخانه و خرید یک دستگاه لایر اتوار و خرید خط آهن کوچک و غیره وسایل بخارج اداره کارخانه مزبور و وزارت طرق پرداخت

این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه پنجم مهر ماه یک هزار و سیصد و پانزده شمس بمصوب مجلس شورای ملی رسید.
 رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

تعمیر مدت اعتبار قانونی پول قران و تعیین تکلیف پولهای بیکل سابق

ماده اول - مدتی که در ماده ۳ و ۴ قانون اصلاح قانون پول مصوب ۲۹ اسفند ۱۳۱۰ برای اعتبار پول قران تعیین شده تا موقع تکمیل تبدیل شرب پولهای قران به پول جدید تمدید می شود.
 ماده دوم - پولهای بیکل سابق هر بنجاء دیناری قدیم بجای پنج دینار و هر صد دیناری قدیم بجای ده دینار جدید رایج و معتبر خواهد بود.

این قانون که مشتمل بر دو ماده است در جلسه پنجم مهر ماه یک هزار و سیصد و پانزده شمس بمصوب مجلس شورای ملی رسید.
 رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه استخدام شش نفر معلمین فرانسوی برای اصلاح و تکمیل مدارس متوسطه

ماده اول - وزارت معارف مجاز است برای اصلاح و تکمیل مدارس متوسطه مرکز و ولایات استخدام پنج نفر از معلمین فرانسوی مدارس متوسطه را که بموجب قانون مصوب ۹ تیرماه ۱۳۰۸ در استخدام دولت هستند برای مدت سه سال دیگر از ۱۵ شهریور ۱۳۱۱ تمدید نموده و یک نفر معلم فرانسوی دیگر علاوه بر پنج نفر فوق از تاریخ تصویب این قانون برای مدت سه سال جدیداً استخدام نماید.

ماده دوم - حقوق شش نفر معلمین مذکور زیر ذیل می باشد:
 ۱ - حقوق سالانه هر یک از چهار نفر معلمین علوم ریاضی و طبیعیات پست هزار ریال و سیصد و سی و سه پهلوی می باشد.

ب - جمع حقوق سالانه دو نفر معلمین تعلیم و تدریس زبان فرانسه سی و چهار هزار و هشتصد ریال و دویست و نود و دو پهلوی خواهد بود.

ماده سوم - وزارت معارف مجاز است از محل اعتبار ماده ۳ بودجه وزارت معارف (حقوق معلمین و مستخدمین خارجی) لای الاقتضا معلمین ایرانی استخدام نموده و هم چنین تراقص صحیح مدارس را دفع کند.

ماده چهارم - در ارتقاء مدت قرارداد چنانچه کثرت معلمین مذکور تجدید نکرده بزرگ مبلغ شصت پهلوی بتوان بخارج مسافرت پرداخت خواهد شد.

نمایندگان رأی دهندگان - آقایان : اسکندی - رئیس - شریعت زاده - دادگر - میاطیلی دیا - اورنگ - استخراند
 میرزا محمد علی - شریفی - مؤید احمدی - یوشوی - دکتر طاهری - ابوالقاسم - فرش - دبیر سهرابی - میرزا فتح علی خان قزوینی
 غازی - یزیدی - میرزا محمدخان وکیل - ایزدی - میاطیلی وکیل - حیدری - خواجوی - مانی - مرتضی لیلیان یاب - قزوینی
 محمد علی میرزا دولتشاهی - ابوالحسنان بیرینا - معتمدی - وهبری - دستاگرمانی - دکتر ضیائی - قنوی - باستانی - مصدق جهانپور
 آقا میرزا شمس وفاق - مقدم - مصدوقی - شامانی - دکتر آلمان - دکتر ملک زاده - حسن ظهیرزاده دولتشاهی - تاج الاسلام
 علیخان اعظم زنگنه - انیس - محمدضیائی - بیات ماکو - روحی - امیر دولتشاهی - آخوند یازدلی - تربت - درانی - میرزا محمد تقی میاطیلی
 حاج محمد رضا جهانپور - دهستانی - مولوی - میرزا محمد حسین نواب - دکتر احتشام - سهرابخان ساکینان - ملک مومنی - موزر - بزم
 جهانپور - ارگانی - ناصری - وهابزاده - امینوار - لاریجانی - کازرونوی - قنبر - حسینقلی خان نواب

ماده پنجم - وزارت معارف مجاز است سایر شرایط استخدام بهمان مذکور در بر طبق قانون ۲۳ عترب ۱۳۱۱
تسین و قرارداد مشارالیه را امضاء نماید.
این قانون که مشتمل بر پنج ماده است در جلسه پنجم مهرماه یکهزار و سیصد و یازده شمسی بتصویب مجلس
شورای ملی رسید
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

قانون

اجازه واگذاری قرا، خالصه اطراف کرج بتوان اجاره به مؤسسه قد سازی کرج

ماده واحد - بوذارت مالیه اجازه داده می شود که قرا، حسین آباد و نواح و عدل آباد و میان جامه - کمال آباد
حاجی آباد - جوادک - جبر آباد - موفی آباد و قزل حصار واقعه در ساوجبلاغ و قره، مرد آباد شوریار را برای
مدت پانزده سال که ابتدای آن از نسق ۱۳۱۰ بمسوب خواهد شد به اجاره به مؤسسه قد سازی کرج واگذار نماید
میزان مال الاجاره قرا، بزور بادل احد اکثریشتهادی خواهد بود که در مدت مزایده سال ۱۳۱۰ واصل شده است
با این قید که مال الاجاره جنس یشتهادی هر قره از قرار نرخ متوسط بتماقب دفع خرمن ۱۳۱۰ و تسیر مبلغ آن
به میزان مال الاجاره قدی همان قره افزوده شود.
این قانون که مشتمل بر یک ماده است در جلسه پنجم مهرماه یکهزار و سیصد و یازده شمسی بتصویب مجلس
شورای ملی رسید.
رئیس مجلس شورای ملی - دادگر